

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Psicofarmacoloxía		Código	652438013
Titulación	Mestrado Universitario en Psicoloxía Aplicada			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Laffon Lage, Blanca	Correo electrónico	blanca.laffon@udc.es	
Profesorado	Laffon Lage, Blanca	Correo electrónico	blanca.laffon@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Nesta materia se achegará ao estudante ás bases neurofisiolóxicas da psicofarmacoterapia, aos aspectos farmacocinéticos e farmacodinámicos subxacentes aos mecanismos de acción farmacolóxica, e aos principais grupos de psicofármacos e a súa utilidade terapéutica.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Saber identificar os factores persoais, psico-sociais e/ou educativos que poden pór en risco a saúde das persoas.
A3	Ser capaz de elaborar un informe científico que implique definir un problema de investigación, as hipóteses e variables asociadas, así como definir o deseño, a mostra e o seu modo de selección, as ferramentas de recollida de datos e a súa consecuente análise e discusión.
A7	Saber realizar un seguimento sobre un caso elixindo obxectivos pertinentes e realistas.
A12	Adquirir un coñecemento teórico básico sobre o estado da arte nas diferentes áreas implicadas na psicoloxía aplicada.
A13	Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico.
A16	Adquirir os coñecementos e destrezas necesarias para a exposición e defensa dun traballo de investigación.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Capacidade de organización e planificación.
B3	Traballo en equipo.
B5	Habilidades nas relacións interpersoais.
B6	Razoamento crítico.
B8	Aprendizaxe autónoma.
B15	Capacidade de traballar cun equipo interdisciplinario.
B16	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias do título
Coñecer as bases neurofisiolóxicas da acción dos psicofármacos	AI12		
Coñecer as características e principais factores que afectan a cada un dos catro procesos farmacocinéticos	AI12		

Coñecer os mecanismos xerais de acción dos fármacos, a utilidade das curvas doses-resposta e os factores implicados na variabilidade interindividual na resposta a fármacos	AI2 AI12		
Coñecer os principais grupos de psicofármacos, o seu mecanismo de acción e a súa aplicación clínica	AI2 AI7 AI12		
Coñecer as etapas no desenvolvemento de novos psicofármacos	AI12		CM7 CM8
Dominar a linguaxe científica propio da disciplina e comunicarse de xeito efectivo	AI3 AI13		CM1 CM6
Traballar en grupo de forma colaborativa		BI2 BI3 BI5 BI6 BI8 BI15	CM3
Saber expresarse en público	AI16	BI1 BI2 BI16	

Contidos	
Temas	Subtemas
I. Introducción	1. Bases neurofisiolóxicas da Psicofarmacoloxía: neurofisioloxía celular, comunicación interneuronal, principios de psicofarmacoterapia
II. Farmacoloxía	2. Conceptos básicos en Farmacoloxía 3. Farmacocinética: procesos de absorción, distribución, metabolización e eliminación 4. Farmacodinamia: mecanismos de acción dos fármacos, curvas doses-resposta, variabilidade na resposta farmacolóxica
III. Psicofármacos	5. Fármacos psicolépticos: hipnóticos, ansiolíticos, neurolépticos 6. Fármacos psicoanalépticos: antidepressivos, psicoestimulantes, nootropos 7. Sustancias psicodislépticas
IV. Avances	8. Desenvolvemento de novos psicofármacos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Proba de resposta breve	A2 A12 B1 B6 C1	0	2	2
Sesión maxistral	A2 A12 B6 B8 C6 C7 C8	16	28	44
Seminario	A16 B1 B3 B5 B6 B15 B16 C1	4	4	8
Traballos tutelados	A3 A16 B1 B2 B3 B5 B15 C1 C3 C8	0	15	15
Solución de problemas	A2 A7 A13 B1 B6 B8 C3 C6	2	2	4
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba de resposta breve	Ao finalizar o programa da materia realizarase unha proba que constará de preguntas de resposta curta. Coa publicación das cualificacións provisionais fixarase a revisión das mesmas por parte dos alumnos para uns días despois.
Sesión maxistral	Introdución polo profesor dos contidos do programa con axuda de materiais multimedia. Resolución ás cuestións expostas polos estudantes
Seminario	Seminarios bibliográficos nos que os alumnos exporán ante a clase os traballos tutelados realizados. Posteriormente realizarase un debate sobre o tema exposto
Traballos tutelados	Traballos tutelados en grupos sobre un tema proposto polo profesor. Realizaranse para iso tutorías nas que o profesor orientará aos alumnos sobre os puntos a tratar en cada traballo e proporcionaralles material bibliográfico orientativo. Os ficheiros correspondentes a cada traballo e á súa presentación entregaranse a través da plataforma Virtual Moodle antes da data fixada. Os traballos poranse a disposición de todos os alumnos no Moodle.
Solución de problemas	Clase práctica nas que se tratará a resolución de problemas sobre distintas cuestións relacionadas co temario da materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Alumnado con dedicación a tempo parcial: na plataforma Moodle poráanse á súa disposición os materiais utilizados nas sesións maxistrais, e calquera outro material que se considere que pode ser da súa utilidade. Os prazos de entrega dos traballos e cuestionarios serán os mesmos que os do alumnado a tempo completo, e estarán especificados na plataforma Moodle. Para levar a cabo os traballos tutelados realizaranse tutorías nas que o profesor orientará aos alumnos sobre os puntos a tratar en cada traballo e proporcionaralles material bibliográfico orientativo. A solicitude dos alumnos realizaranse tutorías nas que o profesor resolverá as dúbidas e cuestións expostas por aqueles, ofreceralles orientación e axudaralles no desenvolvemento tanto das competencias específicas da materia como nas competencias básicas, transversais e nucleares da titulación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A2 A12 B6 B8 C6 C7 C8	Valorarase a asistencia regular e a participación, sempre que se aprobe a proba de resposta breve	8
Seminario	A16 B1 B3 B5 B6 B15 B16 C1	Valorarase a asistencia regular e a participación, sempre que se aprobe a proba de resposta breve	1
Traballos tutelados	A3 A16 B1 B2 B3 B5 B15 C1 C3 C8	Realización obrigatoria dun traballo tutelado. Se valorará sempre que se aprobe a proba de resposta breve	50
Proba de resposta breve	A2 A12 B1 B6 C1	Proba con preguntas de resposta curta. Para os estudantes que non asistan ás sesións maxistrais, seminario e sesión de solución de problemas por ter dispensa de asistencia esta proba suporá o 50% da calificación final	40
Solución de problemas	A2 A7 A13 B1 B6 B8 C3 C6	Valorarase a asistencia regular e a participación, sempre que se aprobe a proba de resposta breve	1

Observacións avaliación

Avaliación na segunda oportunidade: Os alumnos deberán entregar o traballo tutelado (se non se fixo no seu momento) e realizarán a proba de resposta breve.

Fontes de información

Bibliografía básica	Brunton, L.L.; Lazo, J.S.; Parker, K.L. (2007) Goodman & Gilman Las bases farmacológicas de la terapéutica. México D.F.: McGraw-Hill Interamericana. Cabrera Bonet, R.; Mencías Rodríguez, E.; Cabrera Forno, J. (1993) Toxicología de los psicofármacos. Madrid: Mosby. Flórez, J. (2001) Farmacología humana. Barcelona: Masson. Gómez-Jarabo, G. (2007) Farmacología de la conducta. Manual básico para psicoterapeutas y clínicos. Madrid: Síntesis. Janicak, P.G.; Davis, J.M.; Preskorn, S.H.; Ayd, F.J. Jr.; Marder, S.R.; Pavuluri, M.N. (2006) Principles and practice of psychopharmacotherapy, 4th edition. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins. Pöding, W. (1984) Compendio de psicofarmacoterapia. Basilea: Roche. Rahola, J.G. (2012) Lo que siempre quiso saber de los psicofármacos... y nunca se atrevió a preguntar. Madrid: Aulamédica. Salazar, M.; Peralta, C.; Pastor, J. (2005) Tratado de psicofarmacología. Bases y aplicación clínica. Madrid: Panamericana. Schatzberg, A.F.; Nemeroff, C.B. (2006) Tratado de psicofarmacología. Barcelona: Masson Elsevier. Snyder, S.H. (1992) Drogas y cerebro. Barcelona: Prensa Científica. Stahl, S.M. (2002) Psicofarmacología esencial. Bases neurocientíficas y aplicaciones clínicas. Barcelona: Ariel. Zarranz, J.J. (2011) Neurofarmacología contemporánea. Barcelona: Elsevier.
Bibliografía complementaria	Bayés, R. (1977) Iniciación a la farmacología del comportamiento. Barcelona: Fontanella. Bear, M.F.; Connors, B.W.; Paradiso, M.A. (1998) Neurociencia. Explorando el cerebro. Baltimore: Williams & Wilkins. Bravo Ortiz, M.F. (2008) Psicofarmacología para psicólogos. Madrid: Síntesis. Carlson, N.R. (2006) Fisiología de la conducta (8ª Edición). Madrid: Pearson Educación. Mulder, G.J.; Dencker, L. (2006) Pharmaceutical Toxicology. Scarborough: Pharmaceutical Press. Pies, R.W. (2000) Manual de psicofarmacología básica. Barcelona: Masson. Pinel, J.P.J. (2007) Biopsicología. Madrid: Pearson Educación. Raviña Ruvira, E. (1987) Introducción al diseño de fármacos. Santiago de Compostela: Servicio científico Roche. Rosenzweig, M.R.; Leiman, A.L.; Breedlove, S.M. (2001) Psicología Biológica. Barcelona: Ariel. Salazar, M.; Peralta, C.; Pastor, J. (2005) Guía de estudio del Tratado de psicofarmacología. Madrid: Panamericana.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Biopsicología/652438010

Materias que continúan o temario

Observacións

-Recoméndase ter coñecementos de informática a nivel usuario, para a utilización da plataforma virtual Moodle e a preparación do traballo obrigatorio e a súa exposición.

-Recoméndase ter coñecementos de inglés, para a consulta de materiais bibliográficos.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías